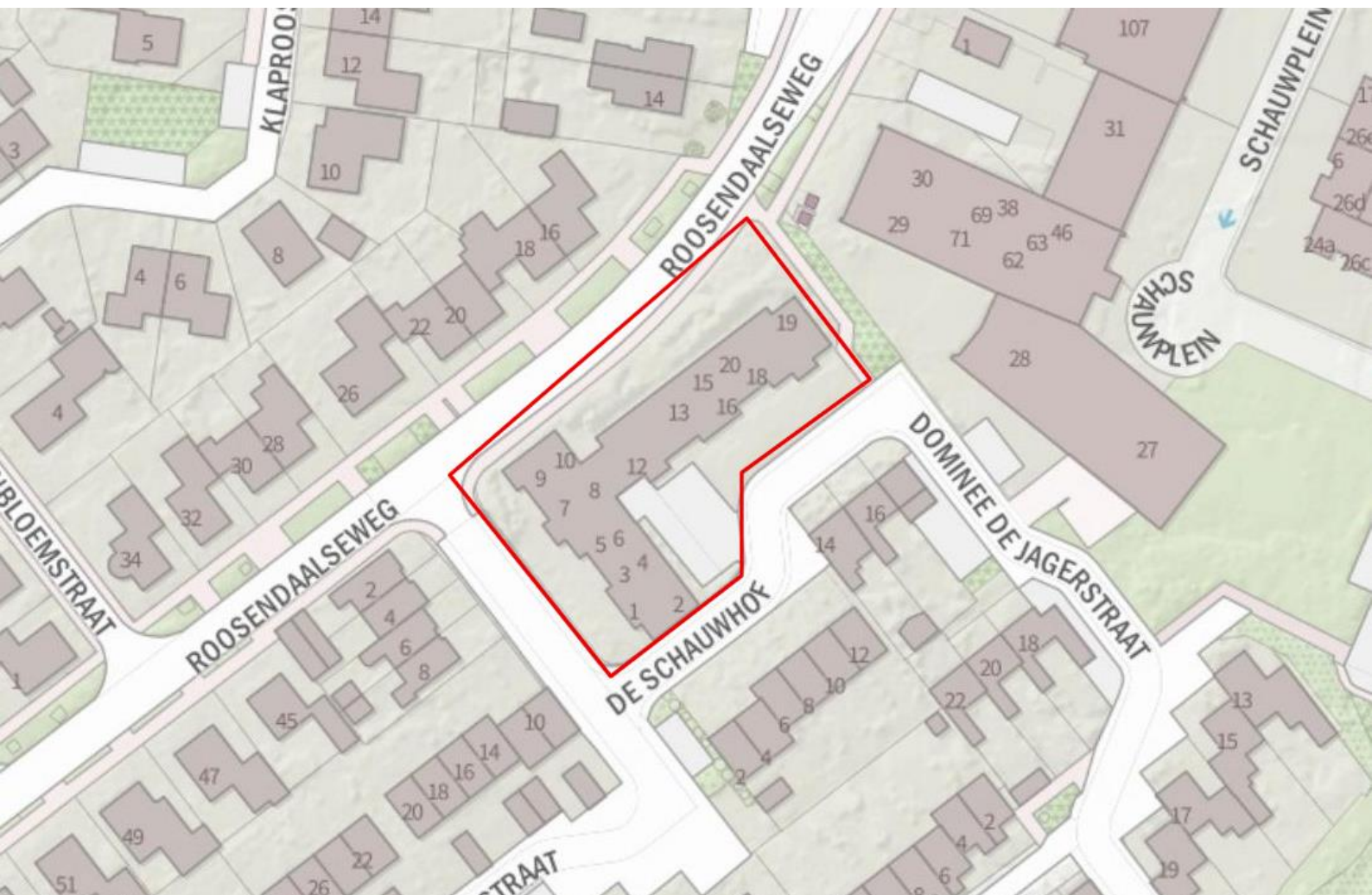

Regelink
Ecologie & Landschap

Onderzoek vleermuizen, gierzwaluw en huismus

Schauwhof in Putten

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Manon Mulder
In opdracht van	Woningstichting Putten
Naam opdrachtgever	Bram Born
Rapportnummer	RA20531-02
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	26 november 2020
Aantal pagina's	18
Collegiale toets	Mischa van der Hout
Wijze van citeren	Manon Mulder, 2020, Onderzoek vleermuizen, gierzwaluw en huismus Schauwhof in Putten Rapport RA20531-02, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Contents

1	Aanleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
2	Plangebied en ingreep	5
2.1	Plangebied	5
2.2	Ingreep	5
3	Werkwijze	6
3.1	Onderzoeksinspanning	6
3.2	Methode huismusonderzoek	6
3.3	Methode gierzwaluw onderzoek	7
3.4	Methode vleermuisonderzoek	7
3.5	Volledigheid inventarisatie	8
4	Resultaten	9
4.1	Algemeen beeld	9
4.2	Gierzwaluw	9
4.3	Huismus	9
4.4	Vleermuizen	9
4.4.1	Gewone dwergvleermuis	9
4.5	Samenvatting resultaten	10
5	Effectbepaling en toetsing	11
5.1	Effectbepaling van de ingreep	11
5.2	Toetsing aan de Wet natuurbescherming	11
6	Conclusies en vervolgstappen	12
6.1	Conclusies	12
6.2	Volgstappen	12
7	Bronnen	13
7.1	Literatuur	13
7.2	Websites	13
Bijlage 1.	Wet natuurbescherming	14
Bijlage 2.	Kaart waarnemingen gewone dwergvleermuis	18

1 Aanleiding

1.1 Aanleiding

De Woningstichting Putten is van plan om een groot deel van hun woningenbezit te renoveren in de periode 2021-2030. Daarom hebben zij Regelink Ecologie & Landschap gevraagd om onderzoek naar beschermde gebouw bewonende diersoorten uit te voeren. Daarom is onderzoek uitgevoerd naar huismussen (*Passer domesticus*), gierzwaluwen (*Apus apus*) en vleermuizen. Op basis van de resultaten van dat onderzoek zal een Soortmanagement Plan (SMP) opgesteld worden, waarmee een ontheffing aangevraagd zal worden bij Provincie Gelderland.

Binnen het onderzoek is ook een wooncomplex onderzocht wat gesloopt dient te worden, en waar op de locatie nieuwbouw gerealiseerd zal worden. Dit betreft het wooncomplex aan de Schauwhof in Putten. De sloop van het wooncomplex gepland staat in het najaar van 2021, bij een lange behandeltermijn van het SMP kan dit problemen opleveren voor deze planning. Daarom is besloten een apart rapport op te stellen van de resultaten van het onderzoek, toegespitst op de werkzaamheden aan het wooncomplex aan de Schauwhof in Putten.

Volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (zorgplicht) is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Er moet daarom nader onderzoek gedaan worden naar de aanwezigheid van deze soorten en de functies van het plangebied.

Regelink Ecologie & Landschap heeft in opdracht van Woningstichting Putten in het plangebied dit onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus uitgevoerd. Bij het opstellen van deze rapportage is uitgegaan van de definities die staan beschreven op de website van Regelink Ecologie & Landschap¹.

1.2 Doel

Met dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

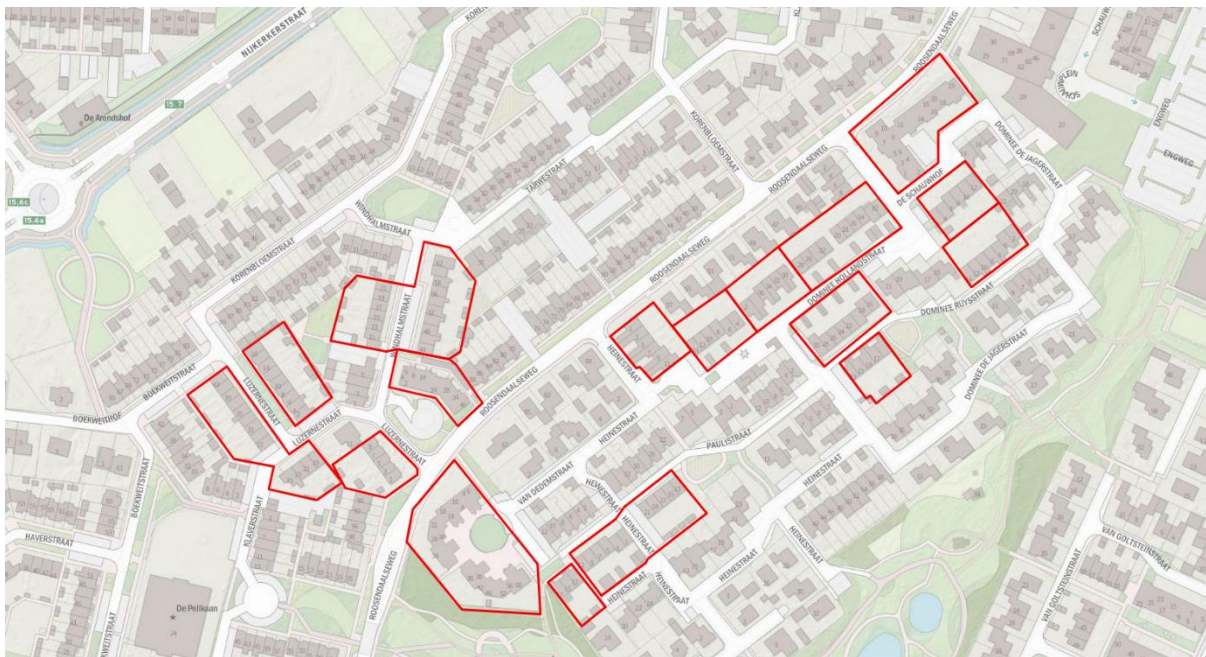
- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige soorten vleermuizen?
- Komen gierzwaluw en huismus voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor gierzwaluw en huismus?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?
- Welke vervolgstappen zijn nodig om overtreding van de Wet Natuurbescherming (zoveel mogelijk) te voorkomen

¹ <http://www.regelink.nl/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/>

2 Plangebied en ingreep

2.1 Plangebied

Het plangebied betreft wooncomplex de Schauwhof in Putten in de gemeente Putten (provincie Gelderland). De begrenzing van het plangebied is te zien op de titelpagina. Het plangebied vormde tijdens het onderzoek een onderdeel van het grotere 'deelgebied 2' en is als zodanig meegenomen tijdens de inventarisatierondes. De begrenzing van deelgebied 2 is te zien in figuur 1.

Figuur 1. De begrenzing van deelgebied 2 van het onderzoeksgebied voor het soortmanagement plan is met rood aangegeven. Het wooncomplex de Schauwhof betreft het meest rechtsboven gelegen rood begrensde gebied.

Het wooncomplex bestaat uit twee verdiepingen is opgetrokken uit bakstenen, heeft een spouwmuur en een schuin dak met dakpannen. Aan de zuid en oostzijde van het gebouw is er ruimte tussen de kantpannen en de muur. Rondom het gebouw is een groene zone aanwezig met lage, groenblijvende sierbeplanting en diverse kleine bomen. Aan de zuidzijde van het wooncomplex is een parkeerplaats aanwezig.

2.2 Ingreep

Woningstichting Putten is van plan het huidige wooncomplex te slopen en op dezelfde locatie nieuwbouw te realiseren. Werkzaamheden die daartoe in het plangebied uitgevoerd worden bestaan o.a. uit:

- Verwijderen groen;
- Slopen wooncomplex;
- Afvoeren sloopafval;
- Realiseren nieuwbouw.

De werkzaamheden staan op de planning voor het najaar van 2021.

3 Werkwijze

3.1 Onderzoeksinspanning

In het voorjaar, zomer en najaar van jaar 2020 werd het plangebied geïnventariseerd op de aanwezigheid van vleermuizen, gierzwaluw en huismus. In Tabel 2 en 2 zijn de gegevens van de veldbezoeken weergegeven. Tijdens nagenoeg alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van vleermuizen. De ronde van 27 september moest na 1:16u afgebroken worden wegens een lange regenbui. Gezien het aantal uitgevoerde rondes in de periode augustus-september waarin het plangebied is aangedaan en de duur van deze rondes (variërend van 2 tot 4 uur) kan gesteld worden dat het plangebied alsnog afdoende is geïnventariseerd. In de volgende paragrafen van dit hoofdstuk staat een toelichting op de toegepaste onderzoeksmethoden.

Tabel 1. Datum, tijdstippen en weersomstandigheden broedvogelinventarisaties.

Datum	Tijd	Soort	Medewerker	Weersomstandigheden
06-04-2020	08:00-14:00	Huismus	Mischa van der Hout	9°C, onbewolkt, droog, 1 Bft
06-05-2020	08:00-14:00	Huismus	Mischa van der Hout	13°C, licht bewolkt, droog, 2 Bft
13-06-2020	20:27-22:33	Gierzwaluw	Anna Visser	23°C, licht bewolkt, droog, 2 Bft
01-07-2020	20:30-22:47	Gierzwaluw	Mischa van der Hout	17°C, licht bewolkt, droog, 3 Bft
13-07-2020	20:25-22:31	Gierzwaluw	Mieuw van Diedenhoven	12°C, onbewolkt, droog, 0 Bft

Tabel 2. Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

V = Vliegrouete, F = Foerageergebied, K = Kraamverblijfplaats, Z = Zomerverblijfplaats, P = Paarverblijfplaats, MZ = middernachtelijk zwermgedrag winterverblijfplaats

Datum	Tijd	Onderzochte functies	Medewerker	Weersomstandigheden
31-05-2020	21:46-23:50	V, F, K, Z	Vincent Elders	15.4°C, licht bewolkt, droog, 3 Bft
01-06-2020	03:19-05:21	V, F, K, Z	Vincent Elders	11.3°C, licht bewolkt, droog, 2 Bft
05-07-2020	22:02-23:59	V, F, K, Z	Vincent Elders	16.4°C, licht bewolkt, droog, 4 Bft
06-07-2020	03:22-05:22	V, F, K, Z	Vincent Elders	15.3°C, onbewolkt, droog, 4 Bft
05-08-2020	00:00-02:00	P, MZ	Kelly Meinesz	15°C, onbewolkt, droog, 2 Bft
31-08-2020	21:53-02:01	P	Vincent Elders	13°C, licht bewolkt, droog, 2 Bft
02-09-2020	00:00-02:00	P, MZ	Kelly Meinesz	10°C, licht bewolkt, droog, 1 Bft
27-09-2020	21:06-01:16	P	Vincent Elders	13.3°C, zwaar bewolkt, droog, 1 Bft
29-09-2020	22:00-02:04	P	Vincent Elders	14°C, zwaar bewolkt, droog, 2 Bft

3.2 Methode huismusonderzoek

Het onderzoek naar nestplaatsen en leefgebied van huismus is uitgevoerd volgens de richtlijnen in het Kennisdocument Huismus. Tijdens het veldbezoek is het plangebied op gehoor en op zicht geïnventariseerd. Daarbij werd gelet op geschikt foerageergebied, foeragerende dieren, vogels die met

nestmateriaal of voedsel slepen en vogels die gebouwen invliegen. De inventarisaties zijn overdag uitgevoerd. De data van de veldbezoeken en de weersomstandigheden zijn opgenomen in Tabel 2.

Het plangebied is gedurende deze twee ochtenden vanaf een uur na zonsopkomst op de step geïnventariseerd. De buurt is voldoende rustig om tjilpende mussen te lokaliseren. De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de eisen van het Kennisdocument wat betreft datumgrenzen, tussenperioden, tijden en aantal bezoeken. Ook tijdens de ochtend vleermuisrondes is gelet op de aanwezigheid van huismussen. Daarom kan de aanwezigheid van huismussen met voldoende zekerheid worden aangetoond dan wel uitgesloten.

3.3 Methode gierzwaluw onderzoek

Het onderzoek naar nestplaatsen van gierzwaluw is uitgevoerd volgens de richtlijnen in het Kennisdocument Gierzwaluw. Gedurende de veldbezoeken is het plangebied op de fiets geïnventariseerd vanaf anderhalf- tot twee uur voor tot even na zonsondergang. Hierbij werd gelet op laag door het plangebied vliegende en roepende vogels, vogels die de woningen in- en uitvlogen en het geluid van roepende jongen. De data van de veldbezoeken en de weersomstandigheden zijn opgenomen in Tabel 2.

Het plangebied is gedurende deze drie avonden tot na zonsondergang geïnventariseerd. De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de eisen van het Kennisdocument, wat betreft datumgrenzen, tussenperioden, tijden en aantal bezoeken. Zodoende kan de aanwezigheid van gierzwaluwen met voldoende zekerheid worden aangetoond dan wel uitgesloten.

3.4 Methode vleermuisonderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn vleermuizen met zicht- en geluidwaarnemingen geïnventariseerd. Hierbij is een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Pettersson D240x) gebruikt om de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar te maken voor mensen. Met de karakteristieken van de frequentie, klank en ritme van het geluid worden verschillende vleermuisensoorten in het veld herkend. Wanneer in het veld niet met zekerheid de vleermuissoort kon worden bepaald is een geluidsopname gemaakt met een extern opnameapparaat. De geluidsopname zijn achteraf met het computerprogramma Batsound geanalyseerd, waarbij voor determinatie gebruik is gemaakt van Barataud, 2015 en voor de grenswaarden in echolocatie van www.batecho.eu. Voor sociale geluiden van vleermuizen is gebruik gemaakt van Middleton, 2014 en Pfalzer, 2002. In combinatie met de visuele waarnemingen van het gedrag is de determinatie van de soort en de functie van het gebied bepaald.

De inventarisaties zijn postend en fietsend uitgevoerd, waarbij het plangebied en het omliggende gebied meerdere keren zijn doorkruist. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van vleermuizen. Om de functies van het plangebied voor vleermuizen te onderzoeken zijn meerdere veldbezoeken uitgevoerd in verschillende periodes. In het kraamseizoen (mei tot juli) zijn de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd.

Om te onderzoeken of er massawinterverblijven in het plangebied zijn is er in de periode augustus-september onderzoek gedaan naar middernachtzwermen waarbij de veldbezoeken plaatsvonden vanaf middernacht en waarna er minimaal twee uur geïnventariseerd is.

In het paarseizoen (augustus tot oktober) zijn de bezoeken tussen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode is minimaal twee uur geïnventariseerd.

3.5 Volledigheid inventarisatie

Het huismussen- en het gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen in de overeenkomstige Kennisdocumenten van BIJ12. De vleermuisinventarisatie is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2017 zoals vastgesteld door Gegevensautoriteit Natuur. Het onderzoeksgebied (deelgebied 2) waarbinnen het plangebied valt, is echter van een dusdanige grootte dat met één persoon niet 75% van het plangebied overzien kon worden. Daarom is het onderzoek uitgevoerd op de fiets om grotere afstanden af te kunnen leggen. Daarnaast is in de kraamperiode een extra ochtendbezoek uitgevoerd, dit zijn de momenten waarop zomer- en kraamverblijfplaatsen het best onderzocht kunnen worden. Vleermuizen vertonen in de ochtend namelijk gedurende een lange tijd zwermgedrag bij hun verblijfplaatsen voordat zij invliegen. Door een extra ochtendbezoek uit te voeren op de fiets kon efficiënt gezocht worden naar zwermende dieren in een groter onderzoeksgebied. Daarnaast zijn baltsende vleermuizen en paarverblijfplaatsen van vleermuizen in kaart gebracht tijdens de rondes naar massa winterverblijfplaatsen, als ook tijdens drie rondes waarin meerdere onderzoeksgebieden doorkruist werden. Zodoende is het plangebied gedurende vijf rondes (in de periode augustus-september) meerdere malen per ronde bezocht.

Inventarisaties zijn een steekproef gebaseerd op momentopnames, waardoor het niet is uit te sluiten dat soorten en functies die niet waargenomen werden op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methoden en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het onderhavige onderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

4 Resultaten

4.1 Algemeen beeld

Gedurende het onderzoek zijn in en in de nabijheid van het plangebied de volgende soorten aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis

In de volgende paragrafen staan waarnemingen beschreven per soort en functie. De waarnemingskaart is opgenomen in Bijlage 2.

4.2 Gierzwaluw

In het plangebied zijn tijdens de inventarisatierondes geen gierzwaluwen waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van nesten van gierzwaluw in het plangebied.

4.3 Huismus

In het plangebied zijn tijdens de inventarisatierondes geen huismussen waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen voor nesten van huismus in het plangebied.

4.4 Vleermuizen

4.4.1 Gewone dwergvleermuis

Foerageergebied

In het plangebied zijn tijdens het onderzoek geen foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Gezien de afwezigheid van foeragerende dieren kan gesteld worden dat het plangebied geen (essentieel) foerageergebied voor gewone dwergvleermuis betreft.

Vliegroutes

Er zijn in het plangebied tijdens het onderzoek geen dieren waargenomen die gebruik maakten van dezelfde route. Essentiële vliegroutes zijn dan ook niet aanwezig in het plangebied.

Zomerverblijfplaats

In de zomermaanden (mei – juli) zijn geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aangetroffen. In de omgeving van het plangebied is een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen in een huis aan de Dominee Hollandstraat 14.

Kraamverblijfplaats

Er is geen kraamverblijf in het plangebied gevonden tijdens de inventarisaties. Ook zijn er geen verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied aangetroffen.

Paarverblijfplaats

Tijdens de paarperiode (augustus – september) zijn 6 roepende mannetjes gewone dwergvleermuizen waargenomen in en in omgeving van het plangebied. Gewone dwergvleermuizen vliegen al roepend rond om vrouwtjes naar hun paarverblijfplaats te lokken. Doordat zij hierbij door hun hele territorium vliegen is het doorgaans lastig om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren. De zuidgevel van het wooncomplex ligt binnen het paarterritorium van een gewone dwergvleermuis. De aanwezigheid van een

paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in het wooncomplex is daarom niet uit te sluiten. Het paarterritorium staat ingetekend op de waarnemingen kaart in bijlage 3.

Winterverblijfplaats

In het plangebied zijn tijdens het onderzoek geen aanwijzingen gevonden voor winterverblijfplaatsen voor grotere aantallen gewone dwergvleermuizen.

4.5 Samenvatting resultaten

Tabel 3 geeft een overzicht van de aangetroffen vleermuissoorten en functies. In hoofdstuk 5 is voor deze functies het effect van de ingreep beschreven. Vervolgens is beoordeeld of effecten een overtreding zijn van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Tabel 3 Samenvatting van de waargenomen vleermuissoorten en functies. De getallen geven het (geschatte) aantal individuen per functie weer.

Soort	Verblijfplaats functie				Andere functie	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	-	-	1	-	-	-

5 Effectbepaling en toetsing

5.1 Effectbepaling van de ingreep

Gierzwaluw en huismus

In het plangebied zijn geen nestlocaties van huismussen of gierzwaluwen aanwezig. De sloop van het wooncomplex heeft geen negatieve effecten op huismus of gierzwaluw.

Vleermuizen

Het plangebied wordt niet gebruikt als foerageergebied door vleermuizen, het betreft dan ook geen essentieel foerageergebied. Er zijn ook geen vliegroutes van vleermuizen waargenomen in het plangebied, essentiële vliegroutes worden daarom niet verwacht.

Er zijn in de zomermaanden geen kraam- en/of zomerverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen in het plangebied. Het plangebied valt wel binnen het paarterritorium van een gewone dwergvleermuis. Een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis is daarom niet uit te sluiten in het plangebied. Bij de sloop van het wooncomplex verdwijnt deze verblijfplaats. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een winterverblijfplaats voor grotere aantallen dieren in het plangebied.

5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Door de ingreep verdwijnt er mogelijk een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. Het vernietigen van verblijfplaatsen van vleermuizen leidt tot een overtreding van Artikel 3.5 (doden, verstoren, verblijfplaatsen vernielen) van de Wet natuurbescherming, zoals weergegeven in Tabel 4. Zie ook Bijlage 1 voor informatie over de Wet Natuurbescherming.

Tabel 4 Resultaten van de toetsing per soort en functie (Indien van toepassing aangegeven met X of met toelichting).

Soort	Ingreep/activiteit	Artikel 3.5 lid 1 (doden)	Artikel 3.5 lid 2 (verstoren)	Artikel 3.5 lid 4 (beschadigen/ vernielen verblijfplaats)
Gewone dwergvleermuis	Sloop wooncomplex	X	X	X

6 Conclusies en vervolgstappen

6.1 Conclusies

Algemeen

- Het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de richtlijnen uit de Kennisdocumenten Gierzwaluw en Huismus en is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2017, waardoor gesteld kan worden dat het plangebied afdoende is geïnterviewd.
- Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Resultaten

- In het plangebied zijn geen nesten van gierzwaluw aanwezig.
- In het plangebied zijn geen nesten van huismus aanwezig.
- Het plangebied fungeert niet als foerageergebied voor vleermuizen.
- Er zijn geen vliegroutes van vleermuizen aanwezig in het plangebied.
- Er zijn geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in het plangebied.
- De zuidgevel van het wooncomplex valt binnen het paarterritorium van een gewone dwergvleermuis. Daardoor kan de aanwezigheid van een paarverblijfplaats niet worden uitgesloten.
- Er zijn geen aanwijzingen voor winterverblijfplaats voor grotere aantallen dieren in het plangebied.

Effecten

- De ingreep heeft geen negatief effect op gierzwaluw en huismus.
- De ingreep heeft geen negatief effect op foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen.
- Door de sloop van het wooncomplex verdwijnt er mogelijk een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis.

Toetsing

- Met het uitvoeren van de werkzaamheden worden lid 1, 2 en 4 van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming overtreden.

6.2 Vervolgstappen

- Voordat de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden, dient een mitigatieplan opgesteld te worden. In dit plan staat beschreven op welke manier de negatieve effecten worden verzacht dan wel worden voorkomen.
- Er dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd, het mitigatieplan dient als onderbouwing bij de ontheffingsaanvraag.
- Na het verkrijgen van de ontheffing moet vaak een ecologisch werkprotocol worden opgesteld.

7 Bronnen

7.1 Literatuur

- Barataut, M., 2015. Acoustic Ecology of European Bats. Species Identification, Study of their Habitats and Foraging Behaviour. Biotope, Mèze. Muséum national d'Histoire naturelle, Paris [Inventaires et biodiversité series].
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw, Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus (passer, Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.
- Middleton, N., A. Froud & K. French. (2014) Social Calls of the Bats of Britain and Ireland. Pelagic Publishing, Exeter.
- Pfalzer, G., 2002. Inter- und intraspezifische Variabilität der Soziallaute. Fachbereich Biologie der Universität Kaiserslautern.
- Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica 8(2): 391-401.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. [<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>. (26-11-2020)].

7.2 Websites

- wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-01-01
- www.batecho.eu
- www.bij12.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.vleermuis.net
- www.waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

1. beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
2. beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
3. beschermingsregime andere soorten.

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn.

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

3. Beschermingsregime andere (nationale) soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout.

Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 2. Kaart waarnemingen gewone dwergvleermuis

Schauwhof Putten

- Vleermuizen
- Gewone dwergvleermuis
- Foeragerend
- ♂ Roepend
- 🏠 Zomerverblijfplaats in gebouw
- ▭ Plangebied
- ▭ Paarterritoria gewone dwergvleermuis

De symbolen voor roepende en/of foeragerende dieren staan voor waarnemingen van waargenomen gedrag en zijn niet indicatief voor het aantal dieren.

Opdrachtgever: Woningstichting Putten
Projectnummer: 20531
Datum: 17.11.2020

Regelink
Ecologie & Landschap

0 10 20 30 40 m

